

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Capvt V. Circa Quartum Decalogi præceptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

vigilia v.g. carnes, non committit aliud peccatum, si iterum & iterum comedat cibos legales, & consequenter, nec clavibus subiiciendum. Colligitur ex eodem Sanchez *ibid.* Ratio est, quia contra nullum præceptum operatur: Non contra essentiam jejuniij, hæc enim jam fracta est ex vi prioris peccati, quo carnes comedit. Non contra præceptum illud de non comedendo carnes, jam enim loquimur de correctione legali; ergo, &c.

9. Contra, si quis in meridie comederet lacticiam (etiam supponendo quod sit mortale his velsi in quocunque die jejuniij) sed iterum in die, legalia comederet præter setotinum jentaculum, peccaret comedendo prædicta legalia, idque in Confessione deberet patetere. Sic Sanchez in *Consiliis* l. 5. cap. 1. dub. 18. n. 8. Ratio est quia in prima illa correctione lacticiarum peccavit, ut supponimus, contra præceptum abstinendi à prohibitis, sed non fregit essentiam jejuniij Ecclesiastici, hoc enim cum lacticiis consistere potest: quare cum secunda vice comedit licita, tunc fregit jejuniium, peccavitque cum onere illud peccatum confitendi, non verò tertia vice, vel quarta simili: quia hæc jejuniium jam fractum, & quasi demortuum inveniunt.

CAPUT V.

Circa quartum Decalogi præceptum.

§. I. De injuria inflata parentibus, filiis, uxori.

1. Regula hujusmodi esse poterit. Omnis injuria gravis facta Parentibus (quo nomine venit etiam Avus & Proavus) quæ adversatur amoris, & pietati illis debita, est diversæ speciei ab injuriis cuicunque alteri proximo illatis: quare erit apud Sacerdotem asserenda, Vide Azot. p. 2. lib. 2. cap. 2. q. 2. Bonac. de pen. disp. 5. quest. 5. sect. 2. part. 2. §. 3. diff. 3. num. 15.

2. Hinc percussio, occisio, contumelia, detractio gravis, gravis infamatio facta Parentibus, sunt in Confessione specialiter explicandæ. Contra verò, furtum factum eisdem, non semper est explicandum, nisi quando tantum filius furaretur, ut Pater depauperaretur. Ratio est quia quodlibet furtum est quidem contra justitiam, sed non contra pietatem, nisi casu dicto, vel simili.

3. Quod dictum est de occisione, percussione, &c. dic in peccatis odij, quo scilicet eiusmodi, vel similia mala Parenti contra pietatem optas, quia adhuc tale desiderium debito amoris erga parentes opponitur. Ita Molina tom. 1. de iustitia, decis. 7. circa finem.

4. Eadem regula servanda in filiis erga parentes, servari etiam debet ex Delugo de pen. disp. 19. sect. 6. a num. 303. in Parentibus Avisque etiam Filios Nepotesque, atque in Coniuge erga alium Coniugem: nam & ij debent sibi invicem peculiarem, speciemque morali diversum amorem. Illud tamen observandum, facilius filium peccare contra Patrem, quam hunc contra filium: Siquidem percussio v.g. vel contumelia, quæ facta à Patre in filium propter auctoritatem paternam est levis, gravis erit inflata à Filio contra Patrem.

5. His dictis, confurgit difficultas: An hæc omnia peccata contra pietatem eisdem sint speciei atque adeo an satis sit dicere: Ergo graviter percussit eum cui reverentiam ex pietate debebam: an potius dicendum, Percussit patrem, vel filium, vel uxorem: nam videtur prius satis esse, omnia enim sunt contra debitam sanguinis conjunctionem.

6. Nihilominus ego puto ea moraliter in specie ultima differre: apprehendo enim multum interesse inter percussione, qua Pater quamvis injuste, sed tamen pollens auctoritate paternam, filium percussit: tunc enim solum delinquit contra sanguinis conjunctionem: quam qua filius Patrem: nam tunc filius non solum peccat contra prædictam conjunctionem, sed etiam maxime contra reverentiam Patri debitam: Patris ergo, avique,

proavique injuriæ contra filium, nepotemve confusam speciem, at injuria hominum contra illos, aliterque injuria prædictorum est diversæ speciei ab injuria uxoris contra virum: quia in diversa, ut ex se patet, radice fundatur debitus inter hos amor: Ac injuria dictam viri ab uxore, vel uxori à viro non puto differre: esto injuria uxoris contra virum, ut oportet majorem, sit aliquanto gravior, quam injuria uxoris uxorem: Ratio est, quia non adest illa difficultas quod tradita num. precedente, nec alia specificatione ducens. Ex quibus collige v.g. uxoricidium, & viricidium non differre specie, quare nec necessarium in Confessione declaranda, sicuti contra, patricidium, filicidium, uxoricidium differre specie, atque adeo specialiter explicanda.

Hæc probabiliter sint dicta: nam ceterum vide dicam infra hoc eodem 2. libro, cap. 7. §. 7. in fine.

§ 11. De injuria inflata fratri, sorori, alii.

8. Injuriam illatam fratri, vel sorori judioque morali differre ab injuria facta parentibus, vel aliis. Ratio est quia satis diversa deformitas apparetur, quam in hac. Vide in l. unica, C. de his qui vel liberos occiderunt, & in §. 8. Alia deinde lex publicis indicis. Leges, quæ patricidij poenam inflant, qui occidit avum, vel proavum, vel quemlibet ascendentem eandem poenam Patricidij statuunt contra Patrem, qui occidit filium, vel nepotem, & quemlibet descendentem: & rursus extenduntur leges ad legem Pomp. de patricid. eandem Patricidij poenam contra occidentem propriam uxorem, vel proprium filium: non tamen extendisse ad occidentem fratrem, vel sororem unquam invenio. Lege Molinam, T. 4. de iustitia, v. 3. d. 26. n. 5.

9. Sed debitant Doctores an injuria inflata fratri, vel sorori, sicuti differt ab injuria inflata parentibus, ita differat ab injuria contra externos? Dico differe, atque adeo necessarium explicandam in Confessione injuriam fuisse factam fratri, vel sorori. Sic Delugo de pen. disp. 6. n. 307. Ratio est quia lege diversæ obligatio residet in fratre respectu fratris, quam respectu viri, ut ex se patet. Unde videtur fratricidium diversæ speciei (semper intellige, specie morali) tum ab homicidio, tum à patricidio, tum ab uxoricidio: ab homicidio vero non puto differre, sicuti nec injuria seu peccata facta à fratre contra sororem, differre à percussione fratris contra fratrem, propter aequalem inter eos conjunctionem, sed vide cap. 7. §. 7. in fine num. 48. m. d. c.

10. In injuriis contra alios propinquos gradus præter dictos, non habetur nova species, quæ non levis remotiores gradus in Confessione aperiant. Sic Molina dicta. disp. 5. quest. 5. sect. 2. p. 1. §. 1. diff. 1. Idemque dic cum Delugo dicta disp. 6. sect. 1. n. 304. contra Bonacinam, in peccatis (al. strahendo à peccatione, &c.) factis contra Sacerdotem. Ratio utrumque quia licet aliquando grandiores sint ejusmodi injuriæ non tamen videntur in communi prudentium estimatione ad diversitatem specierum pettingere. Dixi, strahendo, &c. nam quando Clericus, vel Religiosus percuteretur, vel necaretur, tunc esset id exprimentum propter Canonem, Si quis suadente, annexamque communicationem, &c.

11. Injuriam factam Principi, seu Superiori non semper constituit novam speciem, ex Delugo *ibid.* n. 305. sed solum quando est talis injuria, ut graviter contra observantiam virtutem fiat: ad quod certe requiritur, quæcumque gravis culpa, sed illa, quæ sit contra Superiorem, ut Superior est, vel quæ redundat in detrimentum eorum, quæ Superiori competunt: ut si ille occideretur, vel ut Superior contemneretur, &c.

12. Denique injuria contra insignem tantum benefactorem, vel non differunt specie à cæteris, vel si differunt, cum solum sint contra gratitudinem, quæ vult

CAPUT VI.

Circa Quintum Decalogi Præceptum.

§. I. De quibusdam speciebus Homicidij.

De unica actione seu icu, quo quis simul plures occidit, diximus supra cap. 1. §. 9. ubi etiam actum esse unice voluntate, qua quis vult occidere simul plures. Egitur etiam cap. precedente de differentia Patricidij, & filicidij à simplici homicidio, &c.

Solum hic antequam ad ultiores progrediamur, advertere, si quis aliquem occidit, & postea discerpit cadaveris membra, extrahatve iecur, cor vel similia: committere malitiam specie diversam à malitia committens homicidij. Ita Delugo disp. 16. de penit. sect. 12. §. 57. neque enim solum tunc separat animam à corpore, sed membrum à membro: quæ in hominum æstimatione videtur specialis turpitudine, proprio appellata nomine, Feritas: Multo magis si id in vivo attentetur.

Item de Homicidio, illud nunc superest explicandum: An locus sacer, ubi forte sit homicidium, debeat explicari, tanquam inducens distictam specie malitiam?

3. Dico esse explicandum tum in homicidio, tum in percussione gravi cum effusione sanguinis. Ita Fagundus præcept. Eccl. 2. cap. 4. num. 24. alique passim. Ratio est quia tunc violatur Ecclesia, unde contrahitur malitia specialis.

4. Dubitatur de percussione gravi, sine effusione sanguinis: Vt si quis acriter verberaret suum inimicum in Ecclesia, nec vulnus faceret, contraheretne prædicti facinorosi malitiam in confessione explicandam? Et non contrahere probabiliter existimo cum Delugo de penit. disp. 16. sect. 10. n. 408. contra prædictum Fagundum. Quia Ecclesia prohibito solum meminit de homicidio, & de percussione cum effusione sanguinis: ergo ad percussione, sine sanguinis effusione, extendenda non est.

Quid autem hic intelligitur nomine loci sacri dicitur cap. 7. §. 5. num. 40.

§. II. De occasione in causis.

1. Vulneravit quis v. g. vel venenum, consiliumve dedit tendens ad mortem alicuius; satis ne est in Confessione causam mortis dumtaxat proponere, hoc est vulnus, venenum, consilium; an insuper erit necesse addere ipsum effectum sequutum, id est mortem ex illis causis derivatam?

2. Profecto certatur utrinque probabiliter: sed verò probabilissimum est non esse in rigore obligationem effectum sequutum consistendi. Ita Vasquez, Granadus, alique quos citat & sequitur Bonacina de peccatis disp. 2. §. 4. p. 4. num. 7. & 10. Sanchez in selectis disp. 20. n. 1. Ratio est quia ille effectus, qui consequitur, non est peccatum unde evenire subinde potest, ut quando potest mors ex veneno v. g. propinato, inveniat iustus per corruptionem ille, qui venenum dedit. Cum igitur tenemur confiteri sola peccata (quæ tantum sunt illa quæ S. Augustinus comprehendit sub iis verbis, *Falsum, Dolum, Concupitum contra legem æternam*) non autem tenemur fateri effectus ab iis consecutos; effectum illam mortis fateri minime tenebimur. Satis erit igitur dicere: *Vulneravi lethaliter propinavi lethale venenum, Consilium dedit efficax de morte*, &c.

3. Idem dic (ut semel hic obiter id non prætermittam) in sexto præcepto de comedente v. g. calida ut

æquatur pollutio nocturna, & in similibus casibus, in quibus apponitur causa, ut aliquis effectus tandem eveniat, &c. Ita idem.

8. Dixi (in rigore) nam rectè advertunt nonnulli cum Vasquez part. 2. tom. 2. disp. 94. cap. 3. regulariter expedit explicare ejusmodi effectus consequutos, cum ita melius malitia actus præcedentis explicetur, meliusque intelligatur peccatoris status, & insuper an aliquam contraxerit obligationem restituendi, vel in censuram casumve aliquem reservatum incidit.

§. III. De Malis alicui volitis.

1. Etiam est quando vis, seu desideras inferre malum proximo, debere te palam Sacerdoti facere, ecquodnam genus (non verò individuationem) mali inferre concupiveris, an scilicet mortem, an infamiam, an rei familiaris detrimentum. Ratio est, quia sicut ipsa obiecta volita sunt specie diversa diversumque ius in proximo pariunt, ita ipsi actus voluntatis desiderantis illa inferre, cum diversa iura violent, diversam, specie ultima malitiam contrahant necesse est.

10. Dixi (non verò individuationem) quia non est necesse dicere v. g. *Volui furari pecuniam, equum, vestem*, &c. Ratio est; quia hæc individualitas non affert novum ordinem ad rectam rationem, &c.

11. Difficultas igitur solū remanet quando odium sistit in mero desiderio, sine voluntate inferendi tale malum, v. g. quando ex odio desiderat quis ut suus proximus occidatur, vel paupertate afficiatur, vel infamia, an sufficiat sic proponere: *Desideravi proximo malum grave*, Respondeo sufficere. Ratio est, quia illa omnia, quando sistunt in ea voluntate, inefficaci, sunt contra charitatem, veluti in genere, qua non debemus velle malum proximo; non verò læditur, nec lædi desideratur ius particulare.

12. Idem propter eandem rationem sentiendum de gaudio: si quis enim v. g. gauderet de morte, de inopia, de dedecore sui adversarii, satis esset si diceret, esse se toties de gravi proximi malo delectatum.

Petes, si quis delectetur de malo proximi, v. g. de ejus gravi infamia, & deinde eidem displiceat bonum grave ejusdem, v. g. honor, fama bona, &c. duone peccata specie diversa committit, utraque specialiter palam facienda Confessario: an satis erit dicere, *his per malam voluntatem circa bona vel mala ejusdem proximi. Charitatem læsi*.

Respondeo, credo satis esse, quia illa duo non afferunt speciem moraliter diversam cum æquè peccetur contra eandem Charitatis virtutem, & quia vnum ex his imbibitur in alio: dum enim gaudeo de malo, nolo illi bonum, seu displicet mihi illius bonum; & dum displicet mihi de illius bono, utique placet contrarium, &c.

CAPUT VII.

Circa Sextum, & Nonum Decalogi præceptum.

§. I. Delectatione turpi solum interna, seu, ut dicitur, morosa.

1. In hoc differt desiderium & consensus in copulam v. g. illicitam (idem dicendum in aliis materiis) à delectatione ipsa quam quis habet de eadem copula, desiderium est actus ex se efficax, & consummatur, seu consummari intenditur in ipso opere externo fornicationis: delectatio verò est actus ex se inefficax & consummatur interior: non enim transit ad volendum exequi id, de quo quis delectatur: nam propterea dicitur etiam delectatio morosa: quia peccans, dum moratur in ipsa delectatione, nec ad opus consummandum procedere intendit, in eadem veluti conquiescit. Cum autem

certum